

14. Přílohy

Příloha 1

DOTAZNÍK POSTOJŮ A ŘEŠENÍ SLOVNÍCH ÚLOH V MATEMATICE

Instrukce

Následující dotazník obsahuje řadu vět, které se týkají tvého učení. Každou větu si nejprve pečlivě přečti a pokus se zamyslet nad tím, jak vystihuje postup, při řešení slovních úloh v matematice. Potom zakřížkuj jednu z možných odpovědí. Neexistují správné nebo špatné odpovědi. Odpovídej podle toho, jak se učíš právě ty.

Rozhodně nesouhlasím	Nesouhlasím	Souhlasím	Rozhodně souhlasím
1	2	3	4

Jméno a příjmení:

Věk:

Třída:

Datum:

Známka z matematiky na konci roku:

	Rozhodně nesouhlasím	Nesouhlasím	Souhlasím	Rozhodně souhlasím
	1	2	3	4
1. Matematika je můj oblíbený předmět.	☐	☐	☐	☐
2. Matematika je pro mě obtížný předmět.	☐	☐	☐	☐
3. Matematika je pro mou budoucnost významná.	☐	☐	☐	☐
4. Co se naučím v matematice, využiji i v jiných předmětech.	☐	☐	☐	☐

	Rozhodně nesouhlasím	Nesouhlasím	Souhlasím	Rozhodně souhlasím
	1	2	3	4
5. Baví mě počítat slovní úlohy.	☐	☐	☐	☐
6. Raději počítám takové slovní úlohy, o kterých vím, že je umím vyřešit.	☐	☐	☐	☐
7. Když budu často řešit slovní úlohy, budu úspěšnější při řešení dalších úloh.	☐	☐	☐	☐
8. Úspěch v matematice závisí na mém úsilí.	☐	☐	☐	☐
9. Při řešení slovních úloh si opakují znovu pro sebe postup již vyřešených slovních úloh.	☐	☐	☐	☐
10. Při řešení slovních úloh mi pomáhá nakreslení si zadání (grafické znázornění).	☐	☐	☐	☐
11. Při řešení slovních úloh mi pomáhá uspořádat si informace do tabulky.	☐	☐	☐	☐
12. Při řešení slovních úloh používám často hádání (pokus a omyl).	☐	☐	☐	☐
13. Když řeším slovní úlohy, rozdělím si je na několik částí, které řeším postupně.	☐	☐	☐	☐
14. Když čtu zadání slovních úloh, přemýšlím, jestli mi to připomíná něco známého.	☐	☐	☐	☐
15. Při řešení slovních úloh si říkám v duchu postup, co udělám teď a co potom.	☐	☐	☐	☐
16. Při řešení slovních úloh si pokládám otázky, abych se více soustředil/a na to, co mám dělat.	☐	☐	☐	☐
17. Když se mi nedaří slovní úlohy vyřešit, obvykle vím proč (v čem je to tak těžké).	☐	☐	☐	☐
18. Po vyřešení slovních úloh ještě přemýšlím, jestli by se nedaly vyřešit i jinak.	☐	☐	☐	☐
19. Když dostanu špatnou známku z matematiky, přemýšlím nad tím, kde jsem udělal/a chybu a snažím se vše doučit.	☐	☐	☐	☐
20. Dokážu se přinutit řešit slovní úlohy, které mě nebaví.	☐	☐	☐	☐
21. Když mám problém s vyřešením slovních úloh, sedím nad nimi tak dlouho, dokud ji sám/sama nevyřeším.	☐	☐	☐	☐
22. Víم, kdo by mi mohl pomoci s vyřešením slovních úloh, pokud bych si nevěděl/a rady s řešením.	☐	☐	☐	☐
23. Pochopení učiva matematiky u mě napomáhá to, když učitel/ka vysvětluje novou látku pomocí obrázků, grafů, počítačové animace apod.	☐	☐	☐	☐
24. Pochopení učiva matematiky u mě napomáhá to, když učitel/ka vysvětluje řešení slovních úloh pomocí různých postupů (neřekne pouze jeden postup).	☐	☐	☐	☐
25. Když se řeší v matematice úlohy z praxe a já vidím, kde všude se dá matematika uplatnit, je to pro mě daleko zábavnější.	☐	☐	☐	☐
26. Pokud se učitel/ka při výkladu nového učiva zmíní o historii řešení tohoto problému, popřípadě o životě matematiků, kteří se tímto problémem zabývali, je to pro mě daleko zajímavější.	☐	☐	☐	☐
27. Pokud se při řešení slovních úloh mohu při hodině poradit se spolužákem, jsem daleko klidnější.	☐	☐	☐	☐
28. Nové učivo si lépe pamatuji, když na některé postupy přijdu s pomocí učitele/ky sám/sama.	☐	☐	☐	☐
29. Víم, že když budu doma pravidelně počítat, moje výsledky v matematice se zlepší.	☐	☐	☐	☐

Příloha 2

Instrukce

Milí žáci/žákyně, studenti/studentky,
v následujícím dotazníku najdete 12 otázek vztahujících se k různým postojům k učení klasifikaci. Vaším úkolem je označit křížkem tu možnost, která se na Vás nejvíce hodí. Pracujte prosím pokud možno rychle, nejde o jednotlivé předměty, nýbrž o váš celkový, převažující pocit.

Jméno a příjmení:

Věk:

Třída:

Datum:

1. Abych byl/a ve škole úspěšný/á, o to stojím:

- a) moc
- b) dost
- c) středně
- d) moc ne
- e) vůbec ne

2. Při učení se mi daří soustředit:

- a) téměř vždy
- b) často
- c) někdy
- d) většinou ne
- e) téměř nikdy

3. Ve škole se hlásím:

- a) vždy, kdy je to možné
- b) často
- c) někdy

- d) málokdy
- e) téměř nikdy

4. Kdybych si mohl/a vybrat, chtěl/a bych být známkován/a:

- a) ve všech předmětech
- b) ve většině předmětů
- c) jenom v některých předmětech
- d) jenom v jednom nebo dvou předmětech
- e) v žádném předmětu

5. Když začnu nějakou školní úlohu, mám tendenci ji dokončit:

- a) téměř vždy
- b) často
- c) někdy
- d) většinou ne
- e) téměř nikdy

6. Školní úlohy, které dostávám, se snažím plnit co nejlépe:

- a) téměř vždy
- b) často
- c) někdy
- d) většinou ne
- e) téměř nikdy

7. Když mám být zkoušený/á, tak mám strach:

- a) téměř vždy
- b) dost často
- c) někdy
- d) málokdy
- e) téměř nikdy

8. Mám-li být upřímný/á, tak se školy:

- a) hodně bojím

- b) dost bojím
- c) trochu bojím
- d) moc nebojím
- e) vůbec nebojím

9. Když máme psát nějakou písemnou práci:

- a) mám téměř vždy chuť nejit do školy
- b) mám často chuť nejit do školy
- c) mám někdy chuť nejit do školy
- d) moc mi to nevadí
- e) vůbec mi to nevadí

10. Když jsem zkoušený/á a moc neumím:

- a) mám vždy pocit, že bych se nejraději sebral/a a odešel/odešla
- b) mám často pocit, že bych se nejraději sebral/a a odešel/odešla
- c) mám někdy takový pocit
- d) nemám většinou takový pocit
- e) nemívám takový pocit téměř nikdy

11. Když ve škole píšeme písemnou práci, počítám raději s tím, že dostanu horší známku:

- a) téměř vždy
- b) často
- c) někdy
- d) málokdy
- e) téměř nikdy

12. Ze školních neúspěchů mám obavu:

- a) téměř vždy
- b) často
- c) někdy
- d) většinou ne
- e) téměř nikdy

Příloha 3

Vážení přátelé,

v tomto dotazníku Vám předkládáme výroky, které charakterizují zvláštnosti jednotlivých školních tříd i vás samotných. Nejsou zde správné a špatné odpovědi, nejedná se o zkoušku vašich schopností. Pracujte rychle, u jednotlivých odpovědí se příliš nezdržujte, žádnou odpověď nevynechejte a odpovídejte pravdivě. Vaše odpovědi slouží pouze výzkumu, nebudou zveřejňovány. Děkujeme vám.

Jméno a příjmení:

Věk:

Třída:

Datum:

Zakroužkujte číslici na konci každé věty podle následujícího návodu:

naprosto souhlasím	4
mírně souhlasím	3
mírně nesouhlasím	2
silně nesouhlasím	1

1. V naší třídě mám několik důvěrných přátel.

4 3 2 1

2. Mohl/a bych mít ve škole lepší výsledky, ale jen těžko se donutím k pravidelné práci.

4 3 2 1

3. Když vím, že něco umím, nebojím se to ukázat.

4 3 2 1

4. Když jsem v nesnázích, vím, že mi třída pomůže.

4 3 2 1

5. Nejlepší ve škole je na sebe neupozorňovat, být spíše v průměru.

4 3 2 1

6. Obvykle se cítím dost výkonný/á, mám pocit, že dosáhnu dobrého výsledku.

4 3 2 1

7. V naší třídě se dovede většina žáků radovat ze školního úspěchu jednoho z nás.

4 3 2 1

8. Při zkoušení chci především projít, na známce mi za tak nezáleží.

4 3 2 1

9. K řešení úkolů a problémů ve škole volím nejčastěji vlastní cestu, netoužím po spolupráci s ostatními ve třídě.

4 3 2 1

10. Záleží mi na tom, aby ostatní ve třídě o mně měli co nejlepší mínění.

4 3 2 1

11. Vynikající prospěch není obvykle člověku v dalším životě mnoho platný.

4 3 2 1

12. Nerad/a se podřizuji společné práci celé třídy, vždy to znamená potlačit sám/sama sebe.

4 3 2 1

13. S většinou třídy je příjemné se sejit i mimo školu na společné akci.

4 3 2 1

14. Když stojím ve škole před nějakým úkolem, mívám strach, netroufnu si na něj.

4 3 2 1

15. Pracovat na nějaké společné akci třídy obvykle znamená, že méně pracovítí se schovají za pracovitější. Raději bych vynikl sám/sama.

4 3 2 1

16. V naší třídě se dovedeme při písemce či zkoušení vzájemně povzbuzovat, fandit si.

4 3 2 1

17. Obvykle se ve škole při hodinách vyhýbám obtížným, nesnadno řešitelným situacím.

4 3 2 1

18. O získané poznatky a vyřešené úkoly se jen nerad/a dělím se spolužáky, měli by se více snažit sami.

4 3 2 1

19. Cítím, že do této třídy opravdu patřím.

4 3 2 1

20. Často mívám pocit, že umím méně než ostatní.

4 3 2 1

21. V naší třídě je mnohem lepší parta, než v jiných třídách na naší škole.

4 3 2 1

22. Mívám strach z možných překážek, váhám. Neúspěchu se chci raději vyhnout.

4 3 2 1

23. Úkoly zadané celé třídě umíme dohromady řešit, máme na to dobrý systém.

4 3 2 1

24. Vím, že špatně zvládám školní situace, proto chci být ve škole raději „neviditelný“, „neviditelná“.

4 3 2 1

25. V naší třídě se cítím spokojen/a, vím, že mne třída „bere“.

4 3 2 1

26. Když jde o nějakou důležitou věc, většina lidí v naší třídě se dovede sjednotit.

4 3 2 1

27. V naší třídě si při učení vzájemně pomáháme.

4 3 2 1

Nevyplňujte!

Sten

SUPKT: 1...4...7...10...13...16...19...21...23...25...26...27...

SUMA...../.....

MOTNŠV: 2...5...8...11...14...17...20...22...24...

SUMA...../.....

SEPROS: 3...6...9...12...15...18

SUMA...../.....

Příloha 4

Zde je popsán zhrubně celý proces vyhodnocení včetně závěrů, které je možno ze získaných informací učinit. Zde prezentovaná třída je sekunda víceletého gymnázia (odpovídá 7. ročníku ZŠ). Jména v tabulce a v závěrech jsou změněna.

1. Vyhodnocení

Vyhodnoceny jsou všechny tři části u jednotlivých žáků i u celé třídy. Stenová hodnota od 1 do 4 – nízký výskyt sledovaného jevu. Stenová hodnota od 5 do 6 – průměr. Stenová hodnota od 7 do 10 – nadprůměrný výskyt sledovaného jevu. Žáci odpovídají na každou otázku pomocí číselné stupnice. Naprosto souhlasím – 4 body, mírně souhlasím – 3 body, mírně nesouhlasím – 2 body, silně nesouhlasím – 1 bod.

2. SUPKT (Suportivní klima třídy) dle jednotlivých otázek

Suportivní klima třídy je mapováno pomocí těchto výroků.

1. V naší třídě mám několik důvěrných přátel.
2. Když jsem v nesnázích, vím, že mi třída pomůže.
3. V naší třídě se dovede většina žáků radovat ze školního úspěchu jednoho z nás.
4. Záleží mi na tom, aby ostatní ve třídě o mně měli co nejlepší mínění.
5. S většinou třídy je příjemné se sejit i mimo školu na společné akci.
6. V naší třídě se dovedeme při písemce či zkoušení vzájemně povzbuzovat, fandit si.
7. Cítím, že do této třídy opravdu patřím.
8. V naší třídě je mnohem lepší parta než v jiných třídách na naší škole.
9. Úkoly zadané celé třídě umíme dohromady řešit, máme na to dobrý systém.
10. V naší třídě se cítím spokojen/a, vím, že mě třída „bere“.
11. Když jde o nějakou důležitou věc, většina lidí v naší třídě se dovede sjednotit.
12. V naší třídě si při učení pomáháme.

Otázka	Dívky	Chlapci	Celkem třída	Maximum bodů za SUPKT u dívek	Maximum bodů za SUPKT u chlapců	Maximum bodů za SUPKT u celé třídy
1	17	23	40	20	32	52
2	18	21	39	20	32	52
3	12	16	28	20	32	52
4	15	27	42	20	32	52
5	19	30	49	20	32	52
6	18	21	39	20	32	52
7	18	26	44	20	32	52
8	16	20	36	20	32	52
9	14	18	32	20	32	52
10	20	26	46	20	32	52
11	18	23	41	20	32	52
12	19	24	43	20	32	52
CELKEM	37,8	34,4	36,8	20	32	52

Poznámka: Počet dívek v době testování byl 5, počet chlapců byl 8. Hodnoty v bodech.

3. MONŠV (Motivace k negativnímu školnímu výkonu) dle otázek

Motivace k negativnímu školnímu výkonu je mapována pomocí těchto výroků.

1. Mohl/a bych mít ve škole lepší výsledky, ale jen těžko se donutím k pravidelné práci.
2. Nejlepší je na sebe ve škole neupozorňovat, být spíše v průměru.
3. Při zkoušení chci především projít, na známce mi zas tak nezáleží.
4. Vynikající prospěch není obvykle člověku v dalším životě mnoho platný.
5. Když stojím před nějakým úkolem, mívám strach, netroufnu si na něj.
6. Obvykle se ve škole při hodinách vyhýbám obtížným, nesnadno řešitelným situacím.
7. Často mívám pocit, že umím méně než ostatní.
8. Mívám strach z možných překážek, váhám. Neúspěchu se chci radši vyhnout.
9. Vím, že špatně zvládám školní situace, proto chci být ve škole raději „neviditelný“.

Otázka	Dívky	Chlapci	Celkem třída	Maximum bodů za SUPKT u dívek	Maxim bodů za SUPKT u chlapců	Maximum bodů za SUPKT u celé třídy
1 IN	10	20	30	20	32	52
2 IN	11	20	31	20	32	52
3 IN	6	11	17	20	32	52
4 IN	9	15	24	20	32	52
5 IN	9	15	24	20	32	52
6 IN	8	17	25	20	32	52
7 IN	9	17	26	20	32	52
8 IN	11	23	34	20	32	52
9IN	6	13	19	20	32	52
CELKEM	15,8	18,9	17,7	20	32	52

Poznámka: Počet dívek v době testování byl 5, počet chlapců byl 8. IN – inverzní otázka. Zde platí, že výsledek je tím lepší, čím méně bodů žák či třída získá.

4. SEPROS (Sebeprosazení) dle otázek

Sebeprosazení je mapováno pomocí těchto výroků.

1. Když vím, že něco umím, nebojím se to ukázat.
2. Obvykle se cítím dost výkonný/á, mám pocit, že dosáhnu dobrého výsledku.
3. K řešení úkolů a problémů ve škole volím nejčastěji vlastní cestu, netoužím po spolupráci s ostatními ve třídě.
4. Nerad se podřizuji společné práci celé třídy, to vždy znamená potlačit sám/sama sebe.
5. Pracovat na nějaké společné akci třídy obvykle znamená, že méně pracovití se schovávají za pracovitější. Raději bych vynikl/la sám/sama.
6. O získané poznatky a vyřešené úkoly se jen nerad/a dělím se spolužákem, měli by se více snažit sami.

Otázka	Dívky	Chlapci	Celkem třída	Maximum bodů za SUPKT u dívek	Maximum bodů za SUPKT u chlapců	Maximum bodů za SUPKT u celé třídy
1	14	24	38	20	32	52
2	17	24	41	20	32	52
3 IN	12	17	29	20	32	52
4 IN	13	21	34	20	32	52
5 IN	13	23	36	20	32	52
6 IN	9	17	26	20	32	52
CELKEM	15,6	15,8	15,7	20	32	52

5. Celková tabulka třídy

Třída 2. A	SUPKT		MONŠV		SEPROS	
Příjmení a jméno	body	STEN	body	STEN	body	STEN
Bílá Anna	x	x	x	x	x	x
Devátý Jan	34	6	22	5	14	4
Fialový Jiří	32	5	22	5	14	4
Fík Filip	46	9	12	1	15	5
Galová Tereza	44	9	15	2	14	4
Karlová Marie	x	x	x	x	x	x
Kolenová Jiřina	44	9	15	2	14	4
Malý Ondřej	33	6	20	4	17	7
Malá Anežka	40	7	19	4	16	6
Nová Jana	32	5	13	1	22	10
Obratný Michal	27	4	19	4	19	9
Pašek Tomáš	45	9	12	1	13	4
Přátelský Zikmund	x	x	x	x	x	x
Příjemný David	x	x	x	x	x	x
Roztomilá Adéla	44	9	17	3	12	3
Zelený Adam	33	6	16	3	20	10
Zima Viktor	25	4	28	8	14	4
Stenový průměr	36,8	6,8	17,7	3,3	15,7	5,7

6. Celková tabulka školy

Třída	SUPKT		MONŠV		SEPROS	
	body	STEN	body	STEN	body	STEN
1. A	36	6	22	5	15	5
1. B	37	6	20	4	14	4
2. A	37	6	18	3	16	6
2. B	35	6	20	5	16	6
3. A	39	7	20	4	13	4
4. A	37	7	19	4	13	4
5. A	33	6	21	5	14	5
6. A	36	6	22	5	15	5

5. Analýza SUPKT (Suportivní klima třídy)

Celkový bodový zisk pro třídu je 37, a to je 6 sten (horní hranice průměru). Existují ale rozdíly mezi dívkami a chlapci. Zatímco u dívek je bodový zisk 37,8 (7 sten), u chlapců je bodový zisk 34,4 (6 sten). Čím více bodů třída získá, tím kooperativnější a přátelštější klima ve třídě panuje. Chlapci v této třídě vnímají suportivní klima o poznání hůře než dívky.

Nejvíce bodů zaznamenala 5. otázka (*S většinou třídy je příjemné se sejt i mimo školu na společné akci.*). Výsledky jsou shodné u dívek i chlapců (výsledky se blíží tvrzení naprosto souhlasím). Velmi podobné výsledky zaznamenala také 7. otázka (*Cítím, že do této třídy opravdu patřím.*). Jedinou výjimkou u otázky č. 7 je Nová Jana.

Velké rozdíly mezi dívkami a chlapci zaznamenaly otázky č. 2 (*Když jsem v nesnázích, vím, že mi třída pomůže.*) a č. 6 (*V naší třídě se dovedeme při písemce či zkoušení vzájemně povzbuzovat, fandit si*). Vždy mají výrazně lepší výsledky dívky.

Pouze u jediné otázky č. 4 (*Záleží mi na tom, aby ostatní ve třídě o mně měli co nejlepší mínění.*) zaznamenali chlapci o něco lepší skóre než dívky.

6. Analýza MONŠV (Motivace k negativnímu školnímu výkonu)

Celkový bodový zisk pro třídu je 18, a to je 4 sten (podprůměr). Rozdíly mezi dívkami a chlapci jsou velké. U dívek je bodový zisk 15,8 (3 sten), u chlapců 18,9 (4 sten). Čím více bodů třída získá, tím větší je tendence vyhýbání se neúspěchu a obecně nezájmu o školu. Tato tendence je o hodně výraznější u chlapců. Nejlepší výsledek je zaznamenán u otázky č. 3 (*Při*

zkoušení *chci především projít, na známce mi zas tak nezáleží*), kde tvrzení osciluje kolem silně nesouhlasím. Největší rozdíly jsou zaznamenány u otázky č. 8 (*Mívám strach z možných překážek, váhám. Neúspěchu se chci raději vyhnout.*). Dívky s výrokem oscilujícím k mírně nesouhlasím jsou na tom výrazně lépe než chlapci, u kterých jsme zaznamenali výrok mírně souhlasím. U otázky č. 6 (*Obvykle se ve škole při hodinách vyhýbám obtížným, nesnadno řešitelným situacím*) jsou na tom lépe dívky oscilující kolem výroku silně nesouhlasím. Chlapci naopak oscilují kolem výroku mírně nesouhlasím.

7. Analýza SEPROS (Sebeprosazení)

Tuto část si rozdělíme na dvě sekce. První sekce obsahuje otázku č. 1 (*Když vím, že něco umím, nebojím se to ukázat.*) a otázku č. 2 (*Obvykle se cítím dost výkonný/á, mám pocit, že dosáhnu dobrého výsledku.*) U této sekce platí, že čím vyššího počtu bodů třída dosáhla, tím je výsledek lepší. Chlapci u otázky č. 1 oscilují kolem výroku mírně souhlasím, dívky k tomuto výroku tendují. U otázky č. 2 je to spíše naopak, chlapci oscilují kolem výroku mírně souhlasím, dívky tendují k výroku naprosto souhlasím.

Druhá sekce obsahuje otázky č. 3 (*K řešení úkolů a problémů ve škole volím nejčastěji vlastní cestu, netoužím po spolupráci s ostatními ve třídě.*), č. 4 (*Nerad se podřizuji společné práci celé třídy, to vždy znamená potlačit sám/sama sebe.*), č. 5 (*Pracovat na nějaké společné akci třídy obvykle znamená, že méně pracovití se schovávají za pracovitější. Raději bych vynikl/la sám/sama.*) a otázka č. 6 (*O získané poznatky a vyřešené úkoly se jen nerad/a dělím se spolužákem, měli by se více snažit sami.*). U otázky č. 3 jsou výsledky u dívek i chlapců dosti shodné, oscilují kolem výroku mírně nesouhlasím. U ostatních otázek se výsledky u chlapců i dívek liší jen mírně.

8. Doporučení

A. SUPKT (Suportivní klima třídy)

- Odpovědi na otázky č. 1 (*V naší třídě mám několik důvěrných přátel.*) a č. 5 (*S většinou třídy je příjemné se sejit i mimo školu na společné akci.*) napovídají, že žáci mají ve třídě několik důvěrných přátel a rádi se vidí i po škole. Jedinou výjimku tvoří Nová Jana. To, že většina třídy se ráda vidí i po škole, lze využít při pořádání společných akcí (např. návštěvy filmových a divadelních představení, nácvik vystoupení na Vánoční akademii, společné exkurze či výlety). Zde je možno řešit i problémy spojené se spoluprací mezi žáky či zvyšování motivace ke zlepšení školního výkonu.

- Odpovědi na otázku č. 4. (*Záleží mi na tom, aby ostatní ve třídě o mně měli co nejlepší mínění.*) nám ukazuje, že chlapcům velmi záleží na mínění okolí a jsou na něm dosti závislí. Toho je možno využít při řešení problémů u chlapců s tím, že můžeme více poukazovat na názory okolí.
- Co se týče otázky č. 8 (*V naší třídě je mnohem lepší parta než v jiných třídách na naší škole.*) a vyhodnocení výsledků u této otázky, tak se ukazuje, že dívky vnímají třídu jako velmi dobrou partu. Chlapci jsou přece jenom zdrženlivější ve vnímání kompaktnosti třídy. Určitě to souvisí také s tím, že 4 dívky ze třídy přišly ze stejné školy.
- U otázky č. 9 (*Úkoly zadané celé třídě umíme dohromady řešit, máme na to dobrý systém.*) a č. 11 (*Když jde o nějakou důležitou věc, většina lidí v naší třídě se dovede sjednotit.*) výsledky ukazují, že dívky dokáží daleko lépe spolupracovat. Chlapci jsou atomizováni, doporučuji je více pověřovat společnými úkoly.
- Z celkové třídní tabulky plyne, že nejhorší výsledek zaznamenal Obratný a Zima, nejlepší pak Fík, Galová, Karlová, Pašek a Roztomilá.

Dívky se jeví studijně orientované, současně ale v napětí vůči chlapcům: ti nemají vyřešenou oblast pozic – hodně energie je stojí obhajoba vlastního prostoru; vhodná by mohla být metoda střednědobého projektu v různých hodinách + smíšené skupiny při práci v hodině; ošetřit, aby se v chlapecké sekci neprosadila jako hodnota silové jednání = pomoci by mohla diference práce v hodinách – rozdělovat úkoly podle studijního typu (Zima, Obratný, Fík...).

B. MONŠV (Motivace k negativnímu školnímu výkonu)

- Obecně můžeme konstatovat, že dívky mají menší tendenci vyhýbat se neúspěchu, více se „porvat“ s problémem (jsou často pilnější a pracovitější). Největší tendence vyhnout se neúspěchu mají Devátý, Zelený a Zima.
- Otázky č. 5 (*Když stojím před nějakým úkolem, mívám strach, netroufnu si na něj.*) a č. 7 (*Často mívám pocit, že umím méně než ostatní.*) vypovídají hlavně o sebevědomí. Nízké sebevědomí zde prokazují Devátý, Fialový a Malý. Doporučuji při různých příležitostech více vyzdvihovat splněné úkoly (nepovažovat to za samozřejmost). Zvláštní pozornost pak věnovat výše zmíněným žákům.
- Z celkové třídní tabulky plyne, že nejhorší výsledek zaznamenal Zima, nejlepší naopak Fík, Nová a Pašek.

Potvrzuje se, že problém bude hodnota výkonu, práce, resp. studia – zvláště v chlapecké skupině (proč jsou studijní typy izoláty? POZN. Podobný problém jsme kdysi řešili u France, který byl v rámci třídy silně neintegrován; velmi pomohlo, když svoji roli ve skupině postavil na úloze „pomocníka“ – promyšleným zasedacím pořádkem byl přiveden ke kooperaci s Pátým; Možná by podobná opatření prospěla i v 2. A).

C. SEPROS (Sebeprosazení)

- První otázka (*Když vím, že něco umím, nebojím se to ukázat*) opět míří na sebevědomí. Nízké sebevědomí zde prokazuje Obratný, ale také Roztomilá a Zima. Některá jména překvapí. Doporučuji žáky povzbuzovat, aby více diskutovali a hlásili se, i když si třeba nejsou úplně jisti, zda je odpověď „správná“.
- Zvláštní pozornost zasluhuje otázka č. 2 (*Obvykle se cítím dost výkonný/á, mám pocit, že dosáhnu dobrého výsledku.*) Nesouhlas s tímto tvrzením vyjádřil Devátý a Zima. Zde je potřeba zjistit, proč se tyto žáci necítí dosti výkonní (je to kvůli nemoci, nedostatku spánku, příliš mnoho času věnují počítači, sportu apod.). Doporučuji individuální pohovory se žáky, případně s jejich zákonnými zástupci.
- U otázky č. 5 (*Pracovat na nějaké společné akci třídy obvykle znamená, že méně pracovití se schovávají za pracovitější. Raději bych vynikl/la sám/sama.*). Takto uvažují především Nová a Obratný. Při společných akcích je nutno v maximální míře zabezpečit spravedlivé ohodnocení, a to nejenom ve vztahu k těmto žákům, ale i k ostatním účastníkům společné akce.

9. Srovnání třídy 2. A a 2. B

- U třídy 2. A vnímají suportivní klima lépe dívky, u 2. B je to přesně naopak.
- Tendence vyniknout a prosazovat se jsou ve třídě 2. A shodné u chlapců i dívek, u třídy 2. B mají větší tendenci se prosadit chlapci.

10. Závěr

Vyučující využijí závěrů z tohoto šetření k vytvoření třídního programu na školní rok 2011/2012. Využijí také sociometrické šetření, jehož výsledky obdrželi ve školním roce 2010/2011. Opakované testování na konci školního roku 2012/2013. Cíl pro třídu 2. A je tento:

SUPKT (Suportivní klima třídy). Zvýšit hodnotu stenu ze 6 na 7. Na zvýšení hodnoty je závislé, jak budou žáci hluboce „zakořeněni“ do třídy.

MONŠV (Motivace k negativnímu školnímu výkonu). Udržet sten 3. Na snížení této hodnoty je závislá pracovní atmosféra ve třídě a zvýšení výkonu. V této třídě je třeba pracovat především s chlapeckým osazením třídy.

SEPROS (Sebeprosazení). Snížit hodnotu ze stenu 6 na sten 5. Podstatné bude sledovat výsledky u prvních dvou otázek.

STENOVÉ NORMY

STEN	SUPKT – hrubé skóre	MONTŠV – hrubé skóre	SEBEPROS – hrubé skóre
1	18 a méně	13 a méně	10 a méně
2	19 - 21	14 - 15	11
3	22 - 24	16 - 17	12
4	25 - 27	18 - 20	13 - 14
5 norma	28 - 32	21 - 23	15
6 norma	33 - 37	24 - 25	16
7	38 - 40	26 - 27	17
8	41 - 43	28 - 29	18
9	44 - 47	30 - 32	19
10	48 a více	33 a více	20 a více

Příloha 5

Jméno a příjmení:

Věk:

Třída:

Datum:

Snaž se odpovědět na otázky co nejrychleji. Vybírej vždy jen jednu odpověď, která je ti nejbližší. Dej její písmeno do kroužku.

1) Když se nudím nebo nemám co dělat:

- A Dívám se kolem, nebo si čmárám.
- B Povídám si se sousedem.
- C Posedávám, houpu se na židli, hraji si s věcmi v penále.

2) Nejvíce mě baví:

- A Kreslit obrázky nebo si je prohlížet.
- B Poslouchat oblíbenou hudbu.
- C Tancování.

3) Před sebou mám úryvky ze tří knížek. Nejraději bych si přečetl/a:

- A „Vidím záhonky květin na dvorku. Jejich barvy září a pohasínají s tím, jak rozjasňuje a zatahuje obloha. Hlavičky květin se chvějí ve větru.“
- B „Tichý hlas větru mi prozrazuje, že venku si vánek šustivě pohrává s listím. Slyším, jak v dálce zahoukal vlak.“
- C „Běžel jsem a přitom cítil dech větru v zádech. Nohy střídavě dopadaly na pěšinku, krev mi divoce proudila v žilách. Byl jsem čilý jako rybička.“

4) Když se mi povede najít řešení nějakého problému, říkám:

- A „Už je mi to jasné!“
- B „Už tomu rozumím!“
- C „Mám to!“

5) Když něco vysvětluji kamarádovi, často říkám:

- A „Podívej se na to.“
- B „Poslouchej, jak to udělat.“
- C „Udělej to takhle.“

6) Když mám o něčem mluvit nebo něco vyslechnout:

- A Mluvím málo a nerad dlouho poslouchám.
- B Rád poslouchám, ale nemám dost odvahy déle mluvit.
- C Mluvení mi nevadí, ale hodně při něm gestikuluji.

7) Ve svém volném čase se nejraději:

- A Dívám se na TV nebo si čtu.
- B Poslouchám CD nebo rádio.
- C Hraji hry nebo sportuji.

8) Když potkám po delší době známého člověka:

- A Poznám ho podle obličeje, ale na jméno si nevzpomenu.
- B Poznám ho podle jména, ale obličej mi není moc povědomý.
- C Uvědomím si, o koho jde, až při vyprávění společných zážitků.

9) Když jsem naštvaný/á

- A Zmlknu a potichu se vztekám.
- B Nahlas vybuchnu a třeba i nadávám.
- C Skřípu zuby, zatínám pěsti a nejraději bych se popral/a.

10) Když se na něco soustředím, ruší mne:

- A Nepořádek.
- B Hluk.
- C Pohyb kolem mne.

Ted' spočítej, kolikrát se ti písmeno objevilo jako zakroužkovaná odpověď a skóre zapiš k písmenům.

O tom, který typ smyslového vnímání ti vyhovuje nejvíce, vypovídají písmena, A-oční, B-sluchový, C-činnostní, u kterých máš nejvyšší počet bodů. Pozor, jen málokdo je tak vyhraněná osobnost, že výrazně převažuje jen jedno písmeno. Většinou jsme kombinací více typů.

Příloha 6

Jméno a příjmení:

Věk:

Třída:

Datum:

K nedokončeným větám přiřazuj 1 dokončení z nabídky A-D, se kterým nejvíce souhlasíš (prostě jako by to bylo napsáno o tobě). Snaž se odpovědět na otázky co nejrychleji. Písmeno vybrané možnosti zakroužkuj.

1) Mám rád/a:

- A Pořádek ve svých věcech i v tom, co dělám.
- B Když mi nic nebrání chovat se k ostatním upřímně, kamarádsky a srdečně.
- C Řešení různých hlavolamů a hádanek, baví mě matematika.
- D Když něco podnikám a vymyslím, potřebuji dobrodružství a hodně volnosti.

2) Při učení mi vyhovuje:

- A Mít pořádek na stole, lavici nebo ve věcech.
- B Učit se ve skupině, společně něco tvořit a vyrábět.
- C Řešit úlohy po svém, raději pracovat sám/a.
- D Vědět přesně, co mám dělat a jak to mám dělat.

3) Při učení mně vyhovuje:

- A Klid na práci, bez hluku.
- B Pomáhat druhým a spolupracovat s nimi.
- C Něco rozebírat na součásti nebo montovat.
- D Pracovat s pomůckami, nevadí mi nepořádek.

4) Největší radost mám, když:

- A Se mi něco povede a ostatní lidé mě oceňují.
- B Si s kamarádem/kamarádkou nebo s mým zvířátkem můžu povídat.
- C Můžu vymýšlet nové věci a objevy, baví mě objevovat.
- D Zvítězím nad ostatními.

5) Největší radost mám, když:

- A Jsem užitečný/á.
- B To, co svěřím nejlepšímu kamarádovi/nejlepší kamarádce, se už nedozví nikdo jiný.
- C Mohu dělat něco, co většina lidí nedělá.
- D Prožívám něco hodně vzrušujícího a zajímavého.

6) Nejvíce mi vadí:

- A Nepořádek.
- B Když se lidé ke mně nechovají slušně a férově.
- C Nespravedlnost.
- D Když mě někdo omezuje.

7) Nejvíce mi vadí:

- A Když se kolem mně pořád něco děje.
- B Když si mně lidé vůbec nevšímají.
- C Když se něco děje a já nechápu, proč to tak je.
- D Když mi někdo poroučí nebo prostě jen frajeří.

8) Od kamaráda/kamarádky očekávám:

- A Že bude věrný/á.
- B Že nevyzradí naše tajemství.
- C Že mě bere takového/takovou, jaký/á jsem:
- D Že spolu vymyslíme něco netradičního.

9) Od kamaráda/kamarádky očekávám:

- A Že bude slušný/á.
- B Že bude citlivý/á.
- C Že nepotřebuje ode mne vodit za ručičku.
- D Že spolu zažijeme hodně legrace a vzrušení.

10) Ostatní o mě říkají, že:

- A Jsem slušný/á.
- B Jsem férový/á.
- C Jsem chytrý/á.
- D Jsem vtipný/á.

11) Ostatní o mě říkají, že

- A jsem pracovitý/á.
- B jsem starostlivý/á.
- C jsem vynalézavý/á.
- D jsem obratný/á.

12) Ostatní o mě říkají, že:

- A Jsem spolehlivý/á.
- B Jsem umělecky nadaný/á.
- C Jsem čestný/á.
- D Jsem statečný/á.

Ted' spočítej, kolikrát se ti písmeno objevilo jako zakroužkovaná odpověď a skóre zapiš k písmenům.

O tvém temperamentu vypovídají písmena, A-melancholik, B-cholerik, C-flegmatik, D-sangvinik, u kterých máš nejvyšší počet bodů. Pozor, jen málokdo je tak vyhraněná osobnost, že výrazně převažuje jen jedno písmeno. Většinou jsme kombinací více typů.

Vyhodnocení příloh 5 a 6

Zde je popsáno především doporučení, které je možno ze získaných závěrů učinit. Informace o jednotlivých žácích je vhodné zapsat do tabulky. Doporučení vychází z dotazníku smyslového vnímání a z testu temperamentu. Toto hodnocení je provedeno pro primu (6. ročník ZŠ).

Učební kanály

Ve třídě je více žáků typu C (kinestetický – praktický). Nejlépe se učí praktickou činností a manipulací s názornými pomůckami. Například v matematice se v nižších ročnících doporučují používat proužky barevného papíru pro znázornění čísel, čtverečkovaný papír, geoboard (destička s hřebíky, na které se znázorňují geometrické tvary pomocí gumiček), různé modely těles. Pokud těmto žákům ukážeme, kde se dají poznatky využívat, výrazně se zvýší jejich motivace. Proto je nutné neustále uvádět souvislosti mezi tím, co se učí, a běžným životem, přinášet konkrétní předměty, promítat video apod. Tento typ nesnáší stereotypy, doporučujeme tedy zařazovat překvapivé a nové činnosti, včetně řešení případových studií, příkladů z praxe, praktických cvičení, projektů, hraní rolí, řešení reálných problémových úkolů. Vždy potřebují znát přesné zadání, postupy a zásady práce. Velmi důležitý je pro ně i vzor, jemuž se chtějí vyrovnat (respektovaný učitel), a proto „zapálený“ učitel je pro tento typ nezbytný.

Dalším typem, který je zde zastoupen ve větší míře, je typ A (zrakový – názorný). Vyučující by měl veškeré aktivity doprovázet obrázky a náčrtý (používat hodně barev). Naučit žáky dělat si efektivní poznámky (u tohoto typu například myšlenkové mapy) a přehledy.

Temperament

Nejvíce je zastoupen typ D (sangvinik). Je typem praktickým. Rád se hýbe a soutěží. Potřebuje rozmanité zkušenosti, ale také potřebuje usměrňovat (klidné, ale důsledné vedení). Rád provádí pokusy, protože rád objevuje. Dále je zastoupen typ C (flegmatik). Flegmatik vždy potřebuje vědět, proč se co učí. Je pomalejší a potřebuje čas na promýšlení, často se ptá (nutný trpělivý vyučující). Očekává uznání své inteligence a rozumu. Rád pracuje sám. Pokud má dodržovat pravidla, vždy se mu musí vysvětlit, proč je má dodržovat.

Závěry

Uděláme-li průnik výše popsaných informací, můžeme to vyjádřit takto:

- Potřeba znát praktickou použitelnost získaných informací. Důsledně popisovat různé obory lidské činnosti, kde se informace používá. Z toho také vyplývá nutnost vybírat příklady či ukázky, kde je souvislost s reálným životem zřejmá.
- Při výuce používat hodně názorných pomůcek, popřípadě pomůcek, se kterými mohou žáci manipulovat. Tyto pomůcky si mohou vytvořit sami (domácí úkol), ale také je možno využít k tvorbě pomůcek předmět Člověk a svět práce.
- Do výuky zařazovat soutěže, vhodná je i práce ve dvojicích.
- Ve třídě vytvořit a dodržovat přesná pravidla a řád, rovněž je nutná elementární spravedlnost založená na předem daných pravidlech.
- Vždy oceňovat a povzbuzovat. Žáci ocenění potřebují, ať již obecné (melancholik) nebo konkrétní (inteligence – flegmatik).
- Činnosti doprovázet slovním popisem (stručný, srozumitelný, popřípadě řečený s vtípem). Žáky nechávat co nejvíce hovořit (vystoupení musí být srozumitelné, jasné, vždy vyžadovat argumenty pro daná tvrzení).
- Ve větší míře používat obrázky, grafy, náčrty. Vytvořit návyk srozumitelného a stručného zápisu (myšlenkové mapy, větší používání barev).

Nedoporučuji!

- Zadávat úkoly mlhavě a nejasně (není dáno přesné zadání, postupy a zásady práce).
- Stále se opakuje stejná látka bez zřetelného výsledku (opakování je nutné, ale je nutno zvolit různé postupy).
- Nevysvětleno, proč se činnost provádí.

- Nedostatek informací.
- Spěch a nepromyšlená hodina.

Příloha 7

DOTAZNÍK B – 3

V předloženém dotazníku vyplňte dané kolonky nebo váš názor v možnostech zakroužkujte. Děkujeme za spolupráci!

Jméno a příjmení:

Třída:

Datum:

1. Mezi mé přátele v naší třídě patří:

1.....

2.....

3.....

2. Jako přítele (přítelkyni) bych si nevybral/a: 1.....
- 2.....
- 3.....

3. Sám/sama sebe hodnotím:

- a) Jsem vždy v centru dění ve třídě.
- b) Občas se účastním a jsem obvykle o akcích ve třídě informován/a.
- c) Párkrát jsem se akcí ve třídě účastnil, ale nebývám informován.
- d) Zdá se, že o mou účast třída příliš nestojí.
- e) O dění ve třídě nejvím zájem.

4. Zakroužkuj u jednotlivých otázek ano – ne:

Ve třídě je nejméně jeden žák, který je nešťastný	ano	ne
Ve třídě je někdo, komu ostatní občas ubližují	ano	ne
Stává se, že se do školy těším	ano	ne
Většinou se najde někdo, kdo mi pomůže s problémem	ano	ne
Společné problémy řešíme většinou v klidu	ano	ne

5. Zakroužkuj číslici, která vyjadřuje míru tvých pocitů ve třídě:

pocit bezpečí	1 2 3 4 5 6 7	pocit ohrožení
pocit přátelství	1 2 3 4 5 6 7	pocit nepřátelství
atmosféra spolupráce	1 2 3 4 5 6 7	atmosféra lhostejnosti
tolerance	1 2 3 4 5 6 7	netolerance

6. Najdi a napiš někoho ze spolužáků/spolužaček, který/á je:

spravedlivý/á:

spolehlivý/á:

zábavný/á:

vždy v centru dění:

protivný/á:

nespravedlivý/á:

nevděčný/á:

nespolehlivý/á:

osamocený/á:

Ukázka kvantitativního vyhodnocení a doporučení. Jména žáků jsou změněna. Pro ukázku vybrána stejná třída jako v případě dotazníku KLIT.

Žák/žákyně	Kvalita kolektivu	Kladné pocity	Atraktivita Neatraktivita	Hierarchie
1. Bílá Anna	3	7	9	5
2. Galová Tereza	4	6	10	10
3. Karlová Marie	3	9	18	18
4. Kolenová Jiřina	4	8	16	16
5. Malá Anežka	3	9	12	12
6. Nová Jana	4	9	1	1
7. Roztomilá Adéla	3	7	7	3
8. Devátý Jan	3	20	9	5
9. Fialový Jiří	2	26	<u>45</u>	-45
10. Fík Filip	5	7	12	10
11. Malý Ondřej	4	16	<u>14</u>	-14
12. Obratný Michal	1	19	28	12
13. Pašek Tomáš	4	6	12	0
14. Přátelský Zikmund	-	-	-	-

15. Příjemný David	3	6	32	22
16. Zelený Adam	5	13	13	13
17. Zima Viktor	2	13	<u>15</u>	-11
Průměr	3,3	11,3	-	-

Poznámka: ve sloupci atraktivita/neatraktivita znamenají podtržená čísla, že v součtu čísel byl záporný zisk vyšší – např. J. Fialový měl 0 bodů kladných a 45 záporných (součet 45).

Ve třídě je 7 dívek a 10 chlapců. Nebyl přítomen Přátelský. Počet přítomných byl 94%.

Komentář

Sociogram – kladné volby – dívky

Ve skupině dívek je 6 oboustranných voleb (jedna z voleb směřuje k chlapci) a 6 jednostranných voleb (opět jedna z voleb směřuje od chlapce). Vyskytuje se zde i jedna triáda, která zahrnuje Karlovou, Kolenovou a Malou. Nejvíce kladných voleb od spolužaček získaly Karlová a Malá. Malá ještě volila Příjemného. Karlová zase Zeleného (vazba je oboustranná). Ve třídě existují dvě žákyně, které nikdo nevolil (Nová a Roztomilá).

Sociogram – kladné volby – chlapci

Ve skupině chlapců je 5 oboustranných voleb (jedna z voleb směřuje k dívce) a 12 jednostranných voleb (z nich jedna směřuje k dívce). Nejvíce kladných voleb získali Příjemný, Zelený a Fík. Ve třídě existují dva žáci, které nikdo nevolil (Fialový a Malý).

Sociogram – záporné volby – dívky a chlapci

V celé třídě se vyskytují 2 dvoustranné záporné volby. Jsou to tito žáci: Fialový a Pašek, Fialový a Příjemný. Tyto žáky nedoporučuji zatím nutit pracovat ve skupinách. Nejvíce negativních voleb získali Fialový (8) a Zima (5) následovaný Malým (3). Fialový získal drtivou většinu negativních voleb od chlapců. Zima má naopak více negativních voleb od dívek. Negativní volbu neobdrželi všechny dívky (kromě Roztomilé) a Devátý, Fík, Obratný, Přátelský, Příjemný a Zelený.

Sebepojetí studentů

V centru dění se považují být Karlová, Nová, Fík, Příjemný a Zelený. Ostatní žáci vnímají v centru dění především Obratného, Příjemného a Zeleného.

Občas se účastním a jsem informován (a) – sem se zařazuje většina třídy.

Párkrát jsem se účastnil (a), ale nejsem informován (a) – Malý.

O mou účast třída nestojí – Fialový.

O dění ve třídě nejevím zájem – Zima.

Kvalita kolektivu

Z předchozí tabulky plyne, že 2. A jako kvalitní kolektiv chápou tito žáci (získali 5 bodů): Fík a Zelený. 2. A jako nekvalitní kolektiv chápe Obratný (získal 1 bod), Fialový a Zima (získali 2 body).

Celkově získala třída 3,3 bodu (dívky 3,4 a chlapci 3,2). Maximální počet bodů je 5. Názor, že ve třídě je alespoň jeden žák nešťastný, zastává 63% všech žáků (71% dívek a 56% chlapců). Názor, že ve třídě je někdo, komu ostatní občas ubližují, zastává 50% všech žáků (86% dívek a 22% chlapců). Názor, stává se, že se do školy těším, zastává 88% všech žáků (100% dívek a 78% chlapců). Názor, že většinou se najde někdo, kdo mi pomůže s problémem, zastává 88% všech žáků (100% dívek a 78% chlapců). Názor, že společné problémy řešíme většinou v klidu, zastává 88% všech studentů (100% dívek a 78% chlapců).

Kladné pocity

Nejlepší výsledek se objevil u Galové, Paška a Příjemného (všichni 6 bodů), nejhorší je u Fialového (26 bodů). Jak již bylo řečeno výše, celkové rozpětí je 5 – 35 bodů. U jednotlivých otázek je rozpětí 1 -7 bodů. Výsledky jsou popsány v následující tabulce.

Otázka	Dívky	Chlapci	Celkem třída
Pocit bezpečí	1,3	2,6	2,0
Pocit přátelství	1,1	2,4	1,9
Atmosféra spolupráce	1,9	2,6	2,3
Pocit důvěry	1,9	2,9	2,4
Tolerance	1,7	3,0	2,4
Cekem (1-7)	1,6	2,7	2,2
Celkem všechny otázky (5-35)	7,9	14,0	11,3

Atraktivita – Neatraktivita

Tuto dimenzi spočítáme výše uvedeným způsobem. Důležité je tady také, jak jsou jednotliví žáci vnímáni svými spolužáky prostřednictvím kladných či záporných vlastností. Co se týče „pozitivních hodnocení“, stojí za povšimnutí větší množství těchto hodnocení (spravedlivý(á), spolehlivý(á), zábavný(á), vždy v centru dění a se všemi zadobře) u Karlové, Bílé, Kolenové a Příjemného.

„Negativní hodnocení“ (protivný(á), nespravedlivý(á), nevděčný(á), nespolehlivý(á) a osamocený(á)) se nejvíce vyskytuje u Fialového, Zimy a Obratného. Za zmínku také stojí Malý, který získal od mnoha spolužáků hodnocení osamocený. Jestliže se podíváme, kdo získal nejvíce bodů (kladných a záporných – viz tabulka kvantitativní vyhodnocení), je zřejmé, že to je Fialový (přičemž u něj převládá záporné hodnocení). Další vysoké negativní hodnocení se objevilo u Malého (ten ale přichází do třídy v sekundě). Vysoké kladné hodnocení získali Příjemný a Karlová.

Hierarchie

Rozložení třídy vypadá takto:

22	Příjemný	
18	Karlová	
16	Kolenová	
13	Zelený	<i>V kladné části se nachází 13 žáků, to je 81%.</i>
12	Malá	
12	Obratný	
10	Galová	
10	Fík	
5	Bílá	
5	Devátý	
3	Roztomilá	
1	Nová	
0	Pašek	
<hr/>		
-11	Zima	<i>V záporné části se nachází 3 žáci, to je 19%.</i>
-14	Malý	
-45	Fialový	

Doporučení

Závěry učiněné na základě tohoto šetření je třeba dát do souvislosti s dalšími šetřeními či pozorováním, aby se relevantnost závěrů zvýšila.

Z hierarchie třídy jasně vyplývá, jaký vliv mají jednotliví žáci. Bezesporu jsou to tito žáci: Příjemný, Karlová, Kolenová a Zelený. Velmi rozporuplnou roli hraje Obratný. V hierarchii třídy se umístil dosti vysoko, ale on sám má kritické názory na třídu (např. kvalita kolektivu a kladné pocity – kde má po Fialovém druhé nejhorší skóre). Doporučuji třídnímu učiteli s Obratným promluvit a interpretovat mu získané výsledky. Protože má Obratný dosti velký vliv na třídu, je nutná individuální práce s tímto žákem s cílem zmírnit jeho kritické pohledy na třídu a školu.

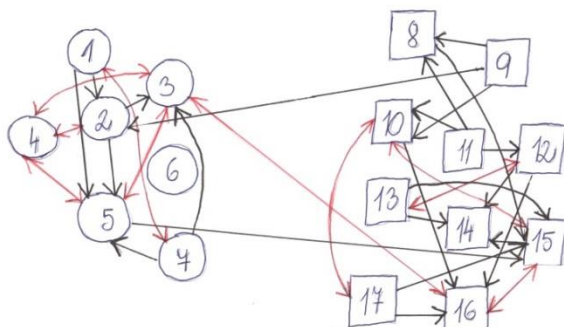
Asi není příliš velkým překvapením názory a pozice Fialového. Rovněž se zde ukazuje podstatně horší výsledek u chlapců v části „*Kladné pocity*“, než byly získány u dívek. Pro zlepšení tohoto stavu do budoucnosti navrhuji společnou diskusi chlapců s třídním učitelem. Je třeba si vyjasnit, proč chápou podstatně více problematiku tuto partii než dívky. Pro srovnání tříd 2. A a 2. B je uvedena následující tabulka.

SROVNÁNÍ TŘÍDY 2. A a 2. B

Oblast	2. A	2. B
Kvalita kolektivu	3,3	3,3
Kladné pocity – všechny otázky celkem	11,3	13,2
z toho dívky	7,9	15,3
z toho chlapci	14,0	11,3
Kladné pocity – jednotlivé otázky		
z toho pocit bezpečí	2,0	1,9
z toho pocit přátelství	1,9	2,2
z toho atmosféra spolupráce	2,3	3,0
z toho pocit důvěry	2,4	2,9
z toho tolerance	2,4	3,5
Kladné pocity – jednotlivé otázky celkem	2,2	2,7
z toho dívky	1,6	3,1
z toho chlapci	2,7	2,3

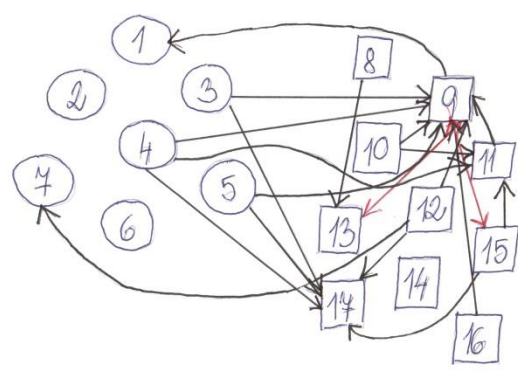
Ukázka sociogramu – kladné volby

SOCIOMETRIE - KLADNÁ VOLBA
 třída: 2A, šk. rok 2009/10
 → jednosměrná volba ↔ obousměrná volba
 ○ DÍVKY   □ CHLAPCI

Sociogram – záporná volba

SOCIOMETRIE - ZÁPORNÁ VOLBA
 třída: 2A, šk. rok 2009/10
 → jednosměrná volba ↔ obousměrná volba
 ○ DÍVKY   □ CHLAPCI

POSTUP PŘI VYHODNOCOVÁNÍ B-3

- Dotazníky se srovnají podle abecedy. Žákům se podle seznamu přidělí čísla, zvlášť chlapci, zvlášť děvčata.
- Vyhodnotí se odpovědi otázky 4 – nejhodnotnější odpovědi: ne-ne-ano-ano-ano. Každý žák obdrží za uvedenou hodnotnou odpověď 1 bod, za jinou odpověď nedostane žádný bod.
- Vyhodnotí se odpovědi u otázky 5. Číselně se spočítá počet bodů. Čím je číslo vyšší, tím má žák větší kladné pocity. Spočítají se průměry u dívek a chlapců, následně celé třídy.
- Otázku 3 převést do vyhodnocení (a až e). Tento bod dokáže identifikovat možné sociometrické hvězdy a izolované žáky.
- Otázka 6 se převede do vyhodnocení. Zde doporučuji udělat si pomocnou tabulku a každému žákovi přiřít 1 kladný bod za vlastnosti v prvním sloupci (spravedlivý, spolehlivý....) a přiřadit 1 záporný bod za vlastnosti ve druhém sloupci (protivný, nespravedlivý....).
- Volby z otázky 1 (kladný zisk) se spočítají. Za první volbu 3 body, za druhou 2 body a za třetí 1 bod.
- Volby z otázky 2 (záporný zisk) se spočítají. Za první volbu 3 body, za druhou 2 body a za třetí 1 bod.
- Spočítají se všechny kladné zisky – z otázky 1 a prvního sloupce otázky 6.
- Spočítají se všechny záporné zisky – z otázky 2 a z druhého sloupce otázky 6.
- Zjistí se součet všech voleb (kladných i záporných – otázek 1, 2 a 6). Z tohoto počtu se sestaví přehled (atraktivita – neatraktivita podle voleb).
- Zjistí se rozdíl mezi kladnými a zápornými zisky – z otázek 1, 2 a 6. Z tohoto počtu se sestaví hierarchie třídy.
- Spočítají se % žáků v kladné části třídy – tedy v hierarchii třídy od 0 výš. V záporné hierarchii třídy jsou ti se ziskem -1 a níž.
- Sestaví se kruhové diagramy pro kladné volby (jen otázka 1) a záporné volby (jen otázka 2), nerozlišuje se pořadí voleb, ale vyznačí se vzájemné volby.
- Pro podrobnější analýzu lze spočítat počet voleb celkem a počet vzájemných voleb pro kladné a záporné volby zvlášť.
- Spočítá se index voleb (všech i vzájemných), tj. počet voleb děleno počtem možných voleb (vyplňující žáci krát 3) a totéž pro vzájemné volby.
- Ze získaných dat udělat analýzu, popřípadě srovnat s předchozími výsledky.

